EURÓPAI BIZOTTSÁG
ENERGIAÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG
Főigazgató

kérdőíve alapján

MAGYARORSZÁG

NEMZETI FEJLESZTÉSI MINISZTÉRIUM
Magyar Energia Hivatal
Energia Központ Közhasznú Kft.

KÉRDŐÍV

A HASZNOS HŐIGÉNYEN ALAPULÓ KAPCSOLT ENERGIATERMELÉS BELSŐ ENERGIAPIACON VALÓ TÁMOGATÁSÁRÓL ÉS A 92/42/EGK IRÁNYELV MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ 2004/8/EK EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI IRÁNYELV 6. CIKKÉNEK (3) BEKEZDÉSÉBEN ÉS 10. CIKKÉNEK (2) BEKEZDÉSÉBEN ELŐÍRT JELENTÉS ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

1. A 2004/8/EK irányelv rendelkezéseinek átültetése, végrehajtása

1. kérdés: Milyen mértékben történt meg az Ön országában az irányelv átültetése? Milyen határidőket tűztek az átültetés még hátralévő lépéseinek megtételére, ha vannak ilyenek?

Magyarország a hasznos hőigényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacon való támogatásáról szóló 2004/8/EK irányelvben foglaltaknak megfelelően létrehozta a **nagy hatásfokú, hasznos hőigényen alapuló kapcsolt hő- és villamosenergia-termelési** folyamatból (továbbiakban: **KHVT**) származó villamos energia eredetigazolási rendszerét. Az eredetigazolások hazai bevezetését a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 12. § (1) bekezdése írja elő. A 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint az eredetigazolás adott naptári évben megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt, valamint a kapcsoltan termelt villamos energia azon mennyiségét (MWh mértékegységben) igazoló bizonyítvány, amely megfelel kapcsolt energiatermelés esetén a nagy hatásfokú kapcsoltan termelt villamos energia és a hasznos hő mennyisége megállapításának számítási módjáról szóló 110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet feltételeinek.

2. kérdés: Milyen határidőket tűztek a részletes iránymutatásról rendelkező 2008. november 19-i bizottsági határozat alapján a végrehajtási intézkedésekre vonatkozóan? Jelölje meg, hogyan került erre sor (például az energiaszektort szabályozó általános törvény felülvizsgálatával, külön törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet elfogadásával stb.)!

A részletes iránymutatásról rendelkező 2008. november 19-i bizottsági határozat, a nagy hatásfokú kapcsoltan termelt villamos energia és a hasznos hő mennyisége megállapításának számítási módjáról szóló 110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet módosítása révén került bevezetésre. Ezen rendeletmódosítás 2011. június. 5-én lépett hatályba.

3. kérdés: Mennyire véli úgy, hogy az Ön országa már jelentős mértékben végrehajtotta az irányelvet?

Magyarország az irányelvben megfogalmazottakat teljes mértékben átültette a hazai jogrendszerbe.

4. kérdés: Alkalmazza-e az Ön országa a 12. cikk (2) bekezdése szerinti alternatív számítási módszert?

Magyarország nem alkalmazza az alternatív számítási módszert.

5. kérdés: Szükség van-e az Ön országában a kapcsoltan előállított villamos energia számításához tartozó küszöbértékek és/vagy a kapcsolt energiatermelés hatásfokának és primerenergia-megtakarításának számításához tartozó küszöbértékek felülvizsgálatára (13. cikk)?

Nincs olyan mértékű műszaki fejlődés, mely ezt indokolná.

2. A nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés részarányának növelésére nemzeti szinten rendelkezésre álló lehetőségek

6. kérdés: Tud-e már felmutatni az Ön országa a nemzeti szinten rendelkezésre álló lehetőségekről legutóbb összeállított jelentés óta olyan előrehaladást a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés terén, amely az európai uniós vagy a tagállami szintű jogszabályoknak vagy támogatási rendszereknek tudható be?

Miután a legutóbb összeállított jelentés óta rövid idő telt el, és a hőigény több mint 80%-a kapcsolt termelésből, valamint több mint 60%-a nagy hatásfokú kapcsolt termelésből származott már akkor is, így a további bővülési lehetőségek erősen korlátozottak. A növekedés irányába történő elmozdulást a gazdasági válság is negatívan befolyásolja.

7. kérdés: Hogyan értékeli a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés részarányának növelésében az Ön országában elért előrehaladást? Véleményét az adatszolgáltatás megkönnyítését célzó csatolt táblázatokban (Excel-fájlban) szolgáltatott konkrét értékekre alapozza!

A nagy hatásfokú kapcsolt villamosenergia-termelés részaránya az összes villamosenergia-termeléshez képest 2000-ben 9% volt. 2004-ben ez az arány 16%, 2005-ben 19% és 2006-ban 21% volt, és azt követően 20% körül ingadozik. 2009-ben némi visszaesés figyelhető meg 18%-os értékre.

A nagy hatásfokú kapcsolt hőtermelés részaránya az összes hőtermeléshez képest 2000-ben 29% volt. 2004-ben ez az arány 44%, 2005-ben 55% és azt követően a 2008 évi 66%-os arányig folyamatos emelkedést mutatott. 2009-ben itt is visszaesés figyelhető meg 56%-os értékre.

A felhasznált tüzelőanyagokat tekintve a vizsgált időszakra végig jellemző a földgáz igen magas aránya az összes tüzelőanyag felhasználásában. A villamos energia termelése esetén 90% feletti, hőenergia vonatkozásában is 2006-óta 80% feletti az aránya. Az évtized közepétől a biogáz majd a biomassza növekedése is elindult, arányuk összességében alacsonynak tekinthető.

Az ágazatokat tekintve 2005-ig a „távfűtés” területén volt jelentős növekedés, majd a „más fűtés” területén is erőteljesebb növekedés figyelhető meg 2006. és 2007-ben. A leggyengébb növekedés az ipar területén történt. 2009. évben viszont erős visszaesés következett be az ipar és a más fűtés területén, ebben feltételezhetően a gazdasági válság hatásának is szerepe volt.

A technológiákat vizsgálva a gáz-turbinás erőmű kombinált ciklussal érte el a legnagyobb növekedést, de a belső égésű motorok is jelentős bővülést mutatnak a vizsgálati időszakban. Mindkét technológiának a legnagyobb felfutása 2004, 2005-ig történt. Jellemzően stagnálás majd hanyatlás a gáz-turbinás erőművek területén történt.

A vizsgált időszakban végbement erőteljes növekedést a támogatási rendszer bevezetése, idézte elő. A növekedés lassulására, megtorpanására részben a támogatási rendszer megszűnésének jövőbeli lehetősége, részben a hő piac korlátozott volta adhatja a magyarázatot. Ha figyelembe vesszük az összes kapcsolt hőtermelést, a nagy hatásfokút és a nem nagy hatásfokút egyaránt, úgy az összes hőigény, több mint 80%-a kapcsolt termelésből származik. A 2008-ban bekövetkezett gazdasági válság is negatívan befolyásolta mind a beruházásokat mind a termelést.

3. A nagy hatékonyságú kapcsolt energiatermelés alkalmazásának akadályai

8. kérdés: A következő szempontok szerint fejtse ki nézeteit az Ön országát illetően a nagy hatékonyságú kapcsolt energiatermelés alkalmazásának akadályairól:

– az igazgatási eljárásokkal kapcsolatos akadályok (engedélyezés, koordináció az érintett hatóságok között, eljárások egyszerűsítése/ésszerűsítése stb.),

– a villamosenergia-rendszerrel és a tarifarendszerrel összefüggő akadályok (ideértve a kapcsolt energiatermelő kis és mikroegységeket érintő külön intézkedéseket is),

– más jellegű akadályok (külső költségek internalizálása, energiaárak, pénzügyi és technikai nehézségek stb.) a 2004/8/EK irányelv 9. és 6. cikke szerint!

Jelölje meg az akadályok leküzdését célzó intézkedéseket!

A villamos energia termelésére, valamint a hőenergia termelésére a működési engedélyt a Magyar Energia Hivatal adja ki. Létesítési engedélyt villamosenergia-termelés tekintetében csak 50 MW névleges villamos teljesítménynél nagyobb termelő számára kell kérni.

Távhőtermelői létesítési engedélyt 5 MW hőteljesítmény esetén és azt meghaladó hőteljesítményű termelő számára kell kérni. Az eljárásokat a Magyar Energia Hivatal a társhivatalokkal összehangolta annak érdekében, hogy a lebonyolítás gyors és zavartalan legyen.

A kapcsoltan termelő kiserőművek (0,5 MW-nál nagyobb és az 50 MW névleges villamos teljesítményt el nem érő erőmű) esetében jelentősen egyszerűbb az eljárás azzal, hogy a Magyar Energia Hivatal a kiserőmű létesítésére és villamosenergia-termelésére vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás), összevontan adja ki.

A kormányzat a kapcsoltan termelő kiserőművek esetében 2011-től jelentős egyszerűsítést vezetett be azáltal, hogy az egyszerűsített kiserőműví összevont engedély, valamint a távhőtermelői működési engedélyt egy eljárásban és egy engedélyben adja ki a Magyar Energia Hivatal. Az 50 KVA-t meg nem haladó teljesítményű erőmű, un: mikroerőmű esetében nincs szükség az előbbiekben említett kiserőműví összevont engedélyre sem, így azok létesítése ténylegesen egyszerű és gyors lehet.

Az engedélyezési eljárás megkülönböztetéstől mentes és objektív működését az biztosítja, hogy a Hivatal az engedély kiadását csak a jogszabályokban ismertetett esetekben tagadja meg.

4. Származási garancia és támogatási rendszerek

9. kérdés: Az irányelv 5. cikke értelmében a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján pontos és megbízható származási garanciák kerüljenek kiadásra. Ismertesse, milyen eredményeket sikerült elérni az Ön országában ezen intézkedés végrehajtásában (információk a primerenergia-megtakarításról, a regisztrációs rendszer típusa)!

A 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján a villamos energiát értékesítőnek a tárgyévet követően eredetigazolással kell igazolnia, hogy az általa a tárgyévben termelt és értékesített villamos energia adott mennyisége megfelel a rendelet, valamint kapcsolt energiatermelés esetén a 110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet követelményeinek. A kötelező átvételi rendszerben értékesített villamos energia mennyisége nem haladhatja meg az eredetigazolás által adott évre igazolt villamosenergia-mennyiséget.

Az eredetigazolások kiállítására jogszabályban feljogosított hatóság, a Magyar Energia Hivatal, a piaci szereplőktől teljesen független szervezet.

10. kérdés: Vannak az Ön országában érvényben olyan, a kapcsolt energiatermelést támogató rendszerek, amelyek a 2004/8/EK irányelven alapulnak (működési támogatás, beruházástámogatás)? Milyen formában történik a támogatás (átvételi ár, tanúsítás és kvóta, elsőbbségi hozzáférés a hálózathoz stb.)? Várható-e ezektől a rendszerektől, hogy hosszú távon stabil feltételeket teremtenek a beruházásokhoz? Melyek a célágazatok (mezőgazdaság, ipar, fűtési célú kapcsolt energiatermelés)?

A kötelező átvételi rendszer (a továbbiakban: KÁT) törvényi szintű szabályait **a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény** (a továbbiakban: VET.) tartalmazza. A VET. e rendelkezéseit **az energetikai tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi XXIX. törvény** szabályozza akként, hogy **a fosszilis tüzelőanyaggal villamos energiát hővel kapcsoltan termelők** (a továbbiakban: kapcsoltak) **nem rendelkeznek értékesítési jogosultsággal a KÁT-ban** a VET. 171. § (5a), (5f) és (5h) bekezdése alapján.

11. kérdés: Mekkora összeget fordítottak évente ilyen módon az elmúlt években konkrétan a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés alkalmazásának támogatására? Mekkora összeget terveznek rendelkezésre bocsátani éves szinten az elkövetkezendő években ugyanerre a célra?

A Magyar Energia Hivatal adatai és számításai alapján a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés alkalmazásának támogatására – alapvetően a lakossági távhőszolgáltatás díjának elviselhetősége érdekében – 2003-ban 8 milliárd forintot, - majd évente növekedve - 2010-ben közel 57 milliárd forintot fordítottunk. A jelenleg hatályos szabályozás értelmében azonban – ahogy az előző pontban már kifejtettük – **a kapcsoltak kivezetésre kerültek a KÁT rendszeréből** a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: VET.) **2011. március 30-tól hatályos** 171. § (5a), (5f) és (5h) bekezdése alapján.